

Statistische Trends

Financieel kwetsbare mannen

Marion van den Brakel

Oktober 2017

Inhoud

1. Inleiding 3
  2. Financiële kwetsbaarheid onder mannen en vrouwen 4
  3. Financieel kwetsbare mannen en vrouwen vergeleken 6
  4. De financieel kwetsbare man in meer detail 9
  5. Financiële situatie van het huishouden 11
  6. Langdurige financiële kwetsbaarheid 13
  7. Conclusies 15
- Literatuur 16
StatLine 16

In 2016 waren ruim 2 op de 10 mannen van 15 jaar tot de AOW-leeftijd financieel kwetsbaar. Daarbij zijn scholieren en studenten buiten beschouwing gelaten. Van de 1 miljoen financieel kwetsbare mannen moest 65 procent rondkomen van een uitkering. Dit waren ook vaak degenen die zich al vier jaar of langer in financieel kwetsbare positie bevonden. Ruim een kwart had weliswaar betaald werk, maar verdiende minder dan het bijstandsniveau. Dit kwam doordat ze een kleine baan hadden, ze niet het hele jaar door werkten of als zelfstandige verlies leden of een bescheiden winst hadden. De overige 8 procent van de financieel kwetsbare mannen had helemaal geen eigen inkomen.

1. Inleiding

Het verhogen van de economische zelfstandigheid van vrouwen staat al jaren hoog op de agenda van het emancipatiebeleid (TK, 2015/2016). Van economische zelfstandigheid is sprake wanneer iemand uit betaald werk een inkomen verdient dat hoog genoeg is om van rond te kunnen komen (zie kader). Hoewel vrouwen minder vaak economisch zelfstandig zijn dan mannen, bevindt ook een deel mannen zich in een financieel kwetsbare positie. In 2016 ging het om ruim 2 op de 10 mannen van 15 jaar tot de AOW-leeftijd, wat neerkomt op een miljoen mannen. Van de vrouwen in die leeftijd waren ruim 4 op de 10 (bijna 2 miljoen) financieel kwetsbaar (zie ook: Portegijs en Van den Brakel, 2016). Eerder onderzoek naar financiële kwetsbaarheid richtte zich, ook gezien de focus van het emancipatiebeleid, op vrouwen. Maar ook inzicht in de financiële kwetsbaarheid van de man is van belang, zeker als hij de enige kostwinner in het huishouden is.

Bij vrouwen gaat financiële kwetsbaarheid vaak samen met werken in kleine banen. Ook heeft een deel van de vrouwen geen eigen inkomen. Meestal hebben vrouwen zonder of met een kleine baan een werkende partner en is hun gezinsinkomen toereikend (Van den Brakel, 2012). Onder mannen is het aandeel zonder eigen inkomen relatief laag. De arbeidsparticipatie van mannen is bovendien hoger dan die van vrouwen en als ze werken, is dat overwegend voltijds. Waar het verhogen van de economische zelfstandigheid bij vrouwen vooral gezocht moet worden in het uitbreiden van hun werkweek, zal dit bij mannen dan ook minder een rol spelen. De vraag rijst met welke andere factoren de financiële kwetsbaarheid van mannen samenhangt. Zijn dat vooral werkloosheid of arbeidsongeschiktheid, maken ze als zelfstandige niet genoeg winst, of spelen andere omstandigheden zoals de (financiële) huishoudenssituatie en het opleidingsniveau, een grotere rol?

In dit artikel wordt een profiel van de financieel kwetsbare man geschetst, met waar relevant de financieel kwetsbare vrouw als referentie. Voor het samenstellen van het artikel is gebruik gemaakt van gegevens uit de vernieuwde¹⁾ Inkomensstatistiek van het CBS. De ontwikkeling van de financiële kwetsbaarheid voor mannen en vrouwen wordt beschreven voor de periode 2011–2016, de overige cijfers betreffen 2015.

¹⁾ Met ingang van statistiekjaar 2011 publiceert het CBS de inkomensgegevens niet meer uit een steekproef (het Inkomenspanelonderzoek IPO), maar op basis van de hele bevolking. Daarnaast is ten opzichte van het IPO de meting van verschillende inkomensposten herzien en verbeterd en is de populatie waarvoor de jaarlijkse inkomensgegevens verzameld worden, verlegd van het eind naar het begin van het jaar (CBS, 2017).

Economische zelfstandigheid en financiële kwetsbaarheid

Iemand wordt als economisch zelfstandig beschouwd als het individuele netto inkomen uit arbeid en eigen onderneming op of boven de drempelwaarde ligt van de beleidsnorm voor het individuele inkomensminimum. Die drempelwaarde is gelijkgesteld aan 70 procent van het wettelijke netto minimumloon, oftewel de netto bijstand van een alleenstaande. Mensen die niet economisch zelfstandig zijn, worden in dit artikel als financieel kwetsbaar beschouwd. Ze hebben geen inkomen uit betaald werk of hun inkomen uit betaald werk ligt onder de netto bijstand van een alleenstaande. In 2015 was dit 11 080 euro, wat neerkomt op 920 euro per maand.

Doelpopulatie

De economische zelfstandigheid / financiële kwetsbaarheid wordt in dit artikel vastgesteld van mensen van 15 jaar tot AOW-leeftijd. Concreet houdt dit in dat mensen die in de loop van het jaar AOW zijn gaan ontvangen buiten de doelpopulatie vallen²⁾. In de jaren 2011–2016 (de tot nu toe beschikbare jaren met vernieuwde inkomensdata) zullen 64-jarigen deels en 65-jarigen helemaal niet tot de doelpopulatie behoren. De AOW-leeftijd was in die periode immers 65 jaar (2011 en 2012) of 65 jaar en een of meer maanden (2013–2016). Ook scholieren en studenten blijven buiten beschouwing; voorheen werden zij wel tot de doelpopulatie gerekend (Portegijs en Van den Brakel, 2016; CBS StatLine, 2017). De leeftijdsondergrens van 15 jaar bewerkstelligt dat ook van jongeren die het onderwijs (voortijdig) verlaten hebben de economische zelfstandigheid wordt vastgesteld. Door de anders afgebakende doelpopulatie en herziening van de inkomensgegevens verschillen de cijfers in dit artikel met eerder door het CBS gepubliceerde cijfers over economische zelfstandigheid.

---

2. Financiële kwetsbaarheid onder mannen en vrouwen

Daling financiële kwetsbaarheid onder mannen sinds 2014

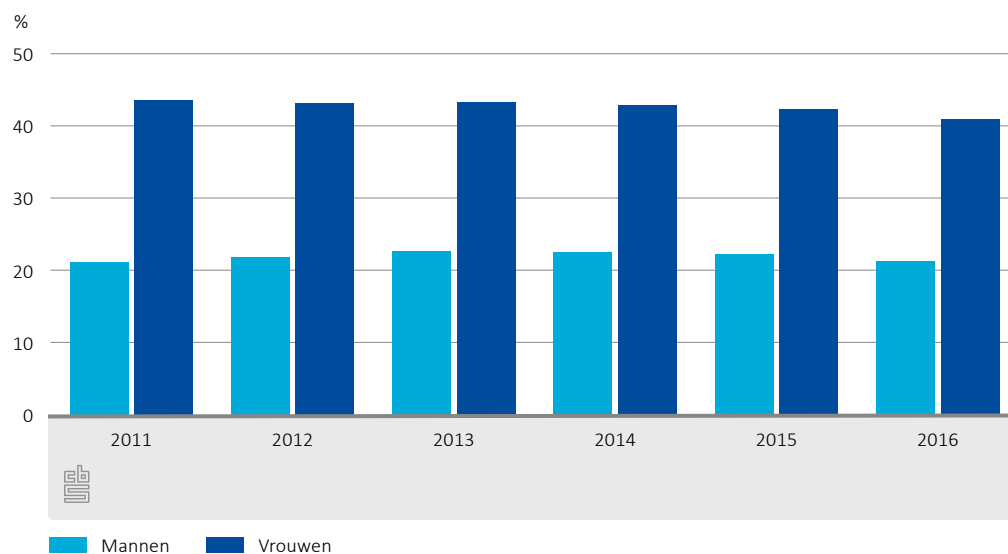
In 2016 was 21 procent van de mannen financieel kwetsbaar, tegen 41 procent van de vrouwen. Dat komt neer op 1 miljoen mannen en bijna 2 miljoen vrouwen. De ontwikkeling van de financiële kwetsbaarheid in de periode 2011 en 2016 verschilt tussen mannen en vrouwen. Bij mannen nam de financiële kwetsbaarheid tussen 2011 en 2013 met bijna 2 procentpunten toe. Dat kwam door de dalende arbeidsparticipatie en oplopende

²⁾ De leeftijd in de Inkomensstatistiek is geënt op 1 januari, in het IPO was dat 31 december. In het IPO zouden 64- en 65-jarigen die nog net niet de AOW-gerechtigde leeftijd hadden bereikt, deel uitmaken van de doelpopulatie. Hun inkomen (over het betreffende statistiekjaar) bevat geen AOW. In de Inkomensstatistiek bereiken deze mensen in de loop van het desbetreffende statistiekjaar de AOW-leeftijd. Voor een deel van het jaar bestaat hun inkomen dus uit (onder meer) AOW. Om die reden zijn zij buiten de doelpopulatie gehouden.

werkloosheid onder mannen tijdens de crisis. Mannen hadden meer last van de crisis dan vrouwen, doordat ze vaker in conjunctuurgevoelige sectoren werken, zoals de bouw en de ICT, terwijl vrouwen juist relatief vaak actief zijn in sectoren actief waar de conjunctuur minder vat op heeft, zoals de zorg en het onderwijs. Met het voorzichtige herstel van de economie in 2014 dat in 2015 en 2016 doorzette, liep de financiële kwetsbaarheid bij mannen weer iets terug.

Bij vrouwen nam de financiële kwetsbaarheid tussen 2011 en 2016 bijna ieder jaar af, in totaal met 3 procentpunten. Een grote rol spelen hierbij de verschuiving van kleinere naar grotere deeltijdbanen onder vrouwen en de vanaf 2015 toegenomen arbeidsdeelname (Portegijs en Van den Brakel, 2016).

2.1 Aandeel financieel kwetsbare mannen en vrouwen

Financiële kwetsbaarheid onder mannen het laagst bij tweeverdienersparen

Voor alle huishoudensposities geldt dat mannen beduidend minder vaak financieel kwetsbaar zijn dan vrouwen. Het verschil is het kleinst bij alleenstaanden, van wie 34 procent van de mannen en 39 procent van de vrouwen financieel kwetsbaar is. Dit zijn overwegend jonge mannen en vrouwen, tussen wie de arbeidsparticipatie nog weinig verschilt. Om die reden is ook onder tweeverdieners zonder kinderen en onder inwonende kinderen het sekseverschil in financiële kwetsbaarheid relatief klein.

Bij zowel mannen als vrouwen die deel uitmaken van een (echt)paar waarbij maar een van de twee werkt, komt financiële kwetsbaarheid relatief vaak voor. Bij vrouwen is dit aandeel echter veel hoger dan bij mannen, vooral wanneer er kinderen zijn. Zo is bij de eenverdienersparen met minderjarige kinderen 24 procent van de mannen financieel kwetsbaar, tegen 88 procent van de vrouwen. Bij de eenverdienersparen is het dikwijls de vrouw die niet werkt; zij loopt een financieel risico als het inkomen van de partner wegvalt (Van den Brakel en Arts, 2017).

Mannen die deel uitmaken van een tweeverdienerspaar zijn het minst vaak financieel kwetsbaar: minder dan 1 op de 10. Bij de tweeverdieners met minderjarige kinderen is dat zelfs 1 op de 20. Deze vaders hebben van alle mannen dan ook de langste werkweek

(Portegijs en Van den Brakel, 2016). Ook onder vrouwen die deel uitmaken van zo'n paar is de financiële kwetsbaarheid betrekkelijk klein.

2.2 Aandeel financieel kwetsbare mannen en vrouwen naar huishoudenssituatie, 2015

	Mannen	Vrouwen
	%	
Totaal	22	42
Alleenstaande	34	39
Alleenstaande ouder	25	48
Lid paar zonder kinderen	22	44
eenverdiener	38	74
tweeverdiener	9	21
Lid paar met alleen minderjarige kinderen	11	37
eenverdiener	24	88
tweeverdiener	5	24
Lid paar met meerderjarige kinderen	17	48
eenverdiener	28	82
tweeverdiener	7	30
Inwonend kind	36	43
Overig	30	52

3. Financieel kwetsbare mannen en vrouwen vergeleken

Meeste financieel kwetsbaren 45-plus

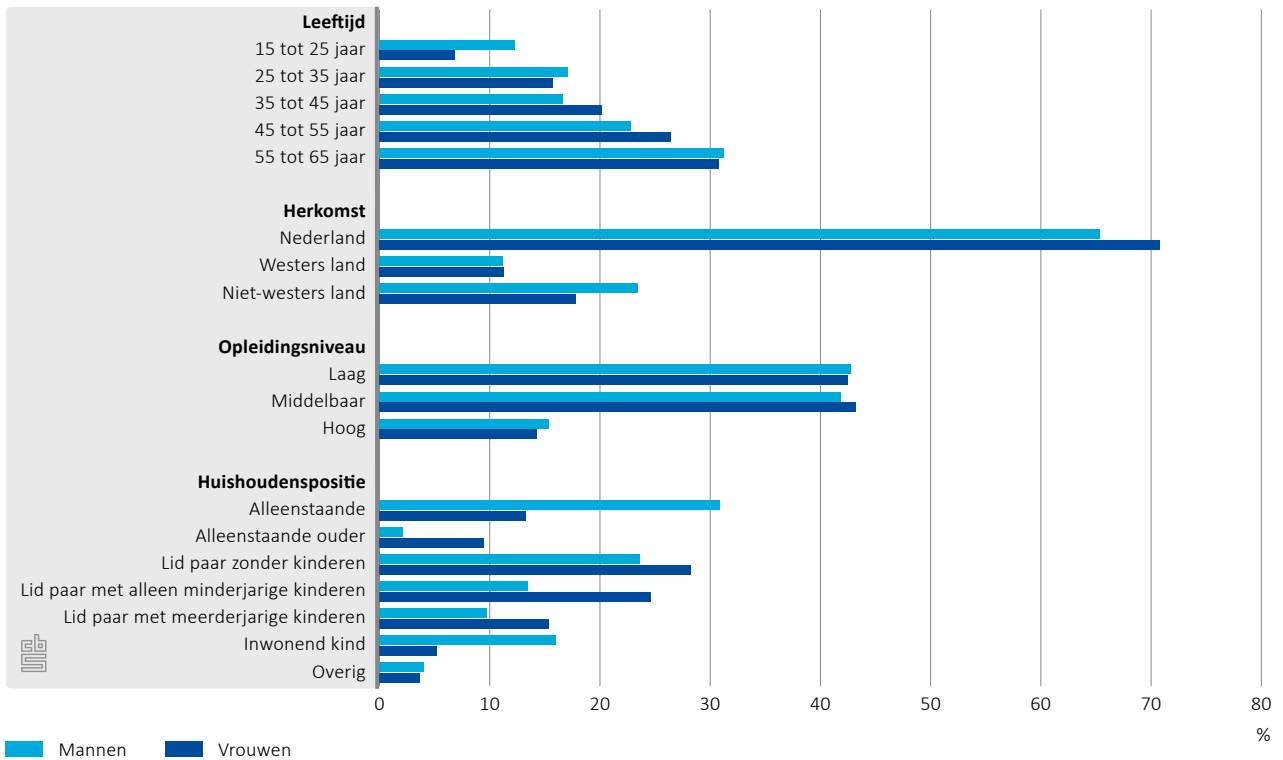
Bij zowel mannen als vrouwen bestaat ruim de helft van de financieel kwetsbaren uit 45- tot 65-jarigen, meer dan 30 procent is 55-plussers. Financieel kwetsbare mannen zijn vaker onder de 25 jaar, terwijl vrouwen vaker van middelbare leeftijd zijn. Onder de financieel kwetsbare mannen is het aandeel alleenstaanden (31 procent) en thuiswonende kinderen (16 procent) aanzienlijk hoger dan onder vrouwen. Minder dan de helft maakt deel uit van een (echt)paar, al dan niet met kinderen. Van de financieel kwetsbare vrouwen zijn dat er bijna 7 op de 10.

Een niet-westerse achtergrond komt onder financieel kwetsbaren relatief vaak voor. Dat geldt voor mannen in sterkere mate dan voor vrouwen: 23 versus 18 procent. Naar opleidingsniveau is er vrijwel geen verschil tussen financieel kwetsbare mannen en vrouwen. Bij beide groepen is een minderheid van rond de 15 procent hoogopgeleid. Verder zijn er naar verhouding vrijwel evenveel (circa 43 procent) middelbaar als laagopgeleiden.

Twee derde van financieel kwetsbare mannen heeft uitkering

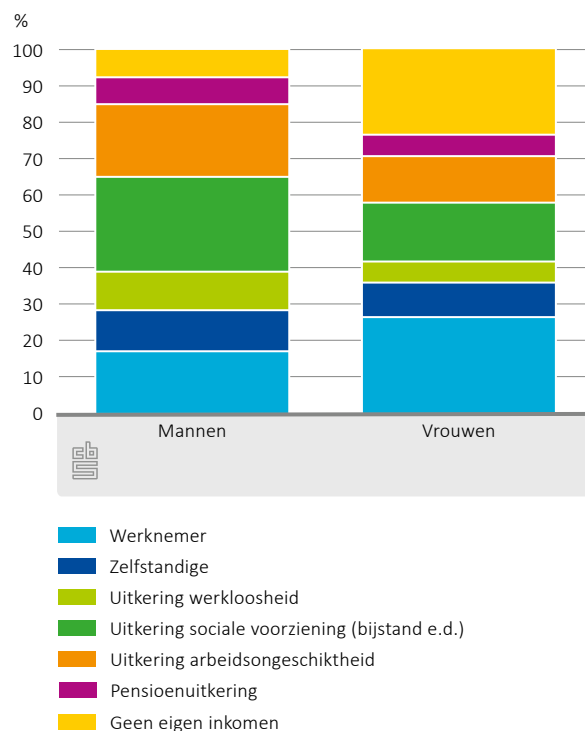
Van de financieel kwetsbare mannen moet 65 procent rondkomen van een uitkering, tegen 40 procent van de vrouwen. Een uitkering uit sociale voorzieningen zoals bijstand komt daarbij het vaakst voor, gevolgd door arbeidsongeschiktheidsuitkeringen. Geen eigen inkomen hebben, is bij vrouwen met 24 procent drie keer zo vaak de reden voor financiële kwetsbaarheid als bij mannen. Vrijwel altijd zijn dit gehuwde of samenwonende vrouwen die

3.1 Financieel kwetsbare mannen en vrouwen naar persoonskenmerken (samenstelling), 2015

voor hun levensonderhoud afhankelijk zijn van hun partner. Van de ruim 80 duizend mannen zonder eigen inkomen heeft de helft een partner die kostwinner is. In nog eens bijna een derde van de gevallen betreft het inwonende kinderen, die financieel afhankelijk zijn van hun ouders.

3.2 Financieel kwetsbare mannen en vrouwen naar sociaaleconomische positie, 2015

Financieel kwetsbare man werkt relatief vaak in grote baan

Er zijn verhoudingsgewijs meer financieel kwetsbare vrouwen dan mannen met werk. Bijna de helft van de financieel kwetsbare mannen met hoofdzakelijk een werknemersbaan werkt voltijds of heeft een substantiële deeltijdbaan (met een deeltijdfactor van 60 tot 95 procent). Dat zij desondanks niet economisch zelfstandig zijn, komt in ruim de helft van de gevallen doordat ze niet het hele jaar betaald werk verrichten. Zij beginnen bijvoorbeeld in de loop van het jaar met werken of houden er juist mee op en hebben een deel van het jaar een uitkering, studiebeurs of helemaal geen inkomen. Ook bij financieel kwetsbare vrouwelijke werknemers die voltijds of substantieel deeltijds werken (20 procent), komen andere inkomensbronnen dan werk regelmatig voor.

De meeste vrouwelijke werknemers die niet economisch zelfstandig zijn, werken echter in een kleine of middelgrote deeltijdbaan. Dat geldt tevens voor de vrouwelijke zelfstandigen. Van de financieel kwetsbare mannen die als zelfstandige werken, doet bijna 60 procent dat voor een substantieel deel van hun tijd. Bij mannelijke en vrouwelijke ondernemers die ondanks een substantiële arbeidsduur toch financieel kwetsbaar zijn, is er sprake van verlies of een bescheiden winst. En ook hier is een onvolledig jaarinkomen uit werk soms debet aan de financiële kwetsbaarheid.

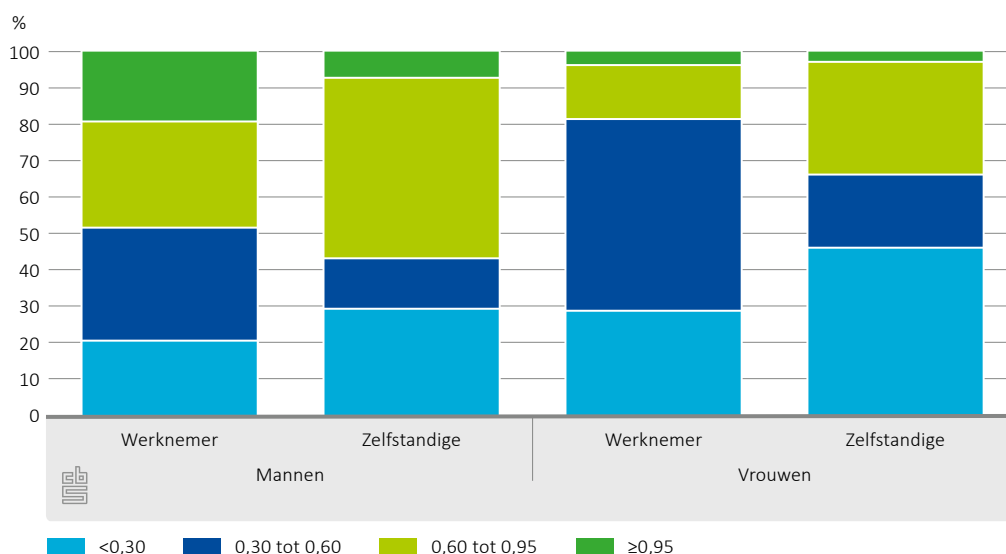

Deeltijdfactor

De relatieve arbeidsduur van de baan ten opzichte van een voltijdbaan in hetzelfde bedrijf of in dezelfde bedrijfssector. De deeltijdfactor behoort bij de laatste maand van het betreffende onderzoeksjaar waarin als sociaaleconomische positie 'werknemer' of 'zelfstandige' vastgesteld is. Bij een kleine deeltijdbaan ligt de deeltijdfactor onder de 30 procent, bij een middelgrote deeltijdbaan van 30 procent tot 60 procent, bij een grote deeltijdbaan van 60 procent tot 95 procent, voor een voltijdbaan is uitgegaan van minimaal 95 procent.

3.3 Financieel kwetsbare mannen en vrouwen met werk naar deeltijdfactor, 2015

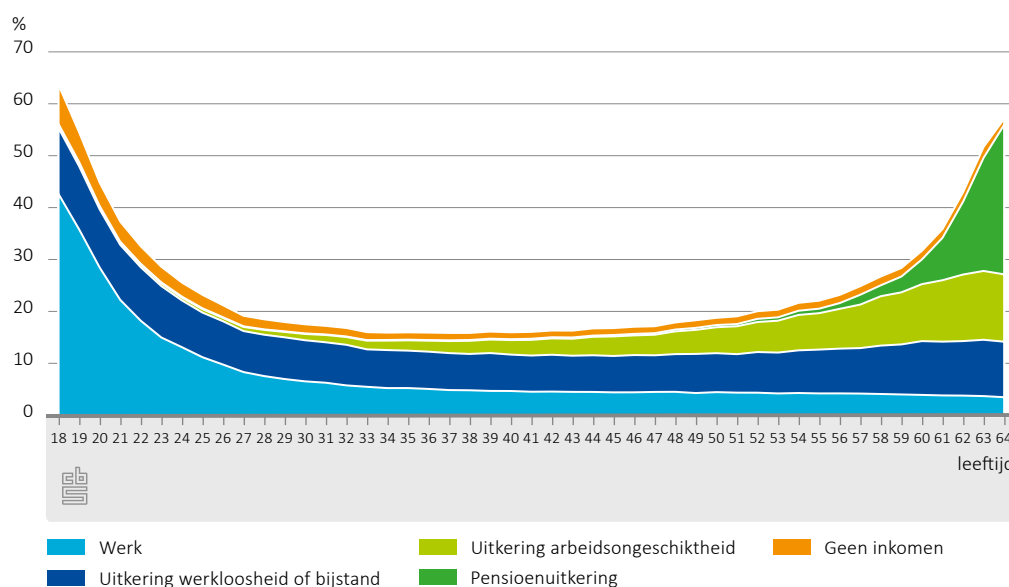

4. De financieel kwetsbare man in meer detail

Jonge en oudere mannen het vaakst financieel kwetsbaar

Mannen tot 25 jaar zijn met gemiddeld 35 procent naar verhouding vaak financieel kwetsbaar. In de meeste gevallen hebben zij wel betaald werk, maar is hun werkweek relatief kort (deeltijdfactor < 60 procent). Ook de – vergeleken met een vaste baan vaak minder goed betaalde – flexbaan die onder jongeren meer voorkomt dan onder ouderen (Van den Brakel en Kösters, 2016), is debet aan het kleine aandeel economisch zelfstandige jonge mannen. Bij oudere mannen overheersen de uitkeringen, op de eerste plaats een (vroeg)pensioen-uitkering, gevolgd door een arbeidsongeschiktheidsuitkering. Een werkloosheids- of bijstands-uitkering is bij ruim 1 op de 10 mannen tot 25 jaar en boven 55 jaar de reden voor financiële kwetsbaarheid. Tussen 25 en 55 jaar is dat minder (1 op de 14).

4.1 Aandeel financieel kwetsbare mannen naar leeftijd¹⁾ en sociaaleconomische positie, 2015

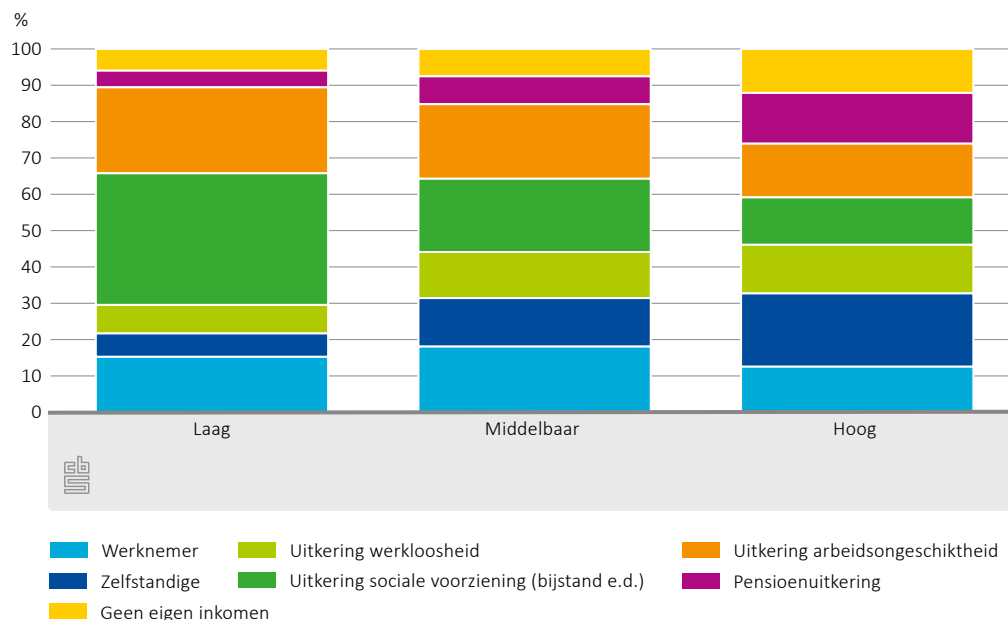
¹⁾ Exclusief jongeren tot 18 jaar, omwille van kleine omvang (sub-)groep.

Bijna 4 op de 10 laagopgeleide mannen financieel kwetsbaar

Hoe lager het opleidingsniveau, des te meer mannen (en vrouwen) financieel kwetsbaar zijn. Van de mannen met een laag opleidingsniveau zijn bijna 4 op de 10 financieel kwetsbaar. Bij middelbaar opgeleiden zijn dat er ruim 2 op de 10 en bij hoogopgeleiden ruim 1 op de 10. Financieel kwetsbare, laagopgeleide mannen zijn relatief vaak afhankelijk van een uitkering. In 60 procent van de gevallen is dat een bijstands- of een arbeidsongeschiktheidsuitkering. Onder hoogopgeleide mannen in een financieel kwetsbare positie komt zelfstandig ondernemerschap (met verlies of geringe winst) betrekkelijk vaak voor, evenals een pensioenuitkering. Ook is onder hen het aandeel dat helemaal geen inkomen heeft hoger dan onder laag en middelbaar opgeleide mannen. Vaker dan bij de gemiddelde man zonder inkomen is

bij hoogopgeleiden de partner dan de enige kostwinner: in 60 procent van de gevallen. De laagopgeleide man zonder inkomen woont juist naar verhouding nog dikwijls bij zijn ouders.

4.2 Financieel kwetsbare mannen naar opleidingsniveau en sociaaleconomische positie, 2015

Financiële kwetsbaarheid mannen hangt sterk samen met sociaaleconomische positie en leeftijd

Uiteraard bepaalt de sociaaleconomische positie voor een groot deel of iemand economisch zelfstandig is of niet: iemand zonder werk is per definitie financieel kwetsbaar. De samenhang tussen economische zelfstandigheid en de sociaaleconomische positie is bij mannen uitgedrukt in de correlatiecoëfficiënt gelijk aan 0,74. Een logistische regressieanalyse zonder sociaaleconomische positie laat zien dat ook leeftijd sterk samenhangt met financiële kwetsbaarheid (Nagelkerke $R^2 = 0,55$). Hier speelt de samenhang tussen leeftijd en sociaaleconomische positie uiteraard ook een rol. Van minder belang zijn het opleidingsniveau en de huishoudenssamenstelling (additionele Nagelkerke $R^2 = 0,08$).

Onder werkende mannen hangt economische zelfstandigheid logischerwijs het sterkst samen met arbeidsduur (Van den Brakel, 2015). Hoe korter de werkweek, hoe groter de kans op financiële kwetsbaarheid. Ook de arbeidspositie speelt een rol: zelfstandigen en flexwerkers zijn vaker financieel kwetsbaar dan werknemers met een vaste arbeidsrelatie. In mindere mate maken ook de leeftijd en het opleidingsniveau uit voor de financiële kwetsbaarheid van werkende mannen.

5. Financiële situatie van het huishouden

Bijna een derde financieel kwetsbare mannen loopt risico op armoede

Financiële kwetsbaarheid betekent niet per se dat iemand in penibele financiële omstandigheden leeft. Het inkomen van de partner, de ouders of een inwonend kind kan ertoe bijdragen dat het huishoudensinkomen boven de lage-inkomensgrens ligt. Bij 68 procent van de financieel kwetsbare mannen is dat het geval. De overige 32 procent maakt deel uit van een huishouden dat rond moet komen van een laag inkomen. Van de economisch zelfstandige mannen (en vrouwen) is dat 1 procent. Ter vergelijking: van alle Nederlanders heeft 7 procent een laag inkomen.

Onder mannen in een financieel kwetsbare positie is het risico op armoede met 61 procent het hoogst onder alleenstaanden. Ook onder financieel kwetsbare mannen die deel uitmaken van een (gehuwd) paar met minderjarige kinderen komt een laag inkomen met 43 procent betrekkelijk vaak voor, vooral wanneer beide paarleden niet werken. In dat geval is hun kans op armoede zelfs 78 procent. Inwonende kinderen die niet economisch zelfstandig zijn, hebben profijt van het inkomen van hun ouder(s): een laag inkomen komt onder hen naar verhouding weinig voor.

Lage-inkomensgrens

De lage-inkomensgrens betreft een vast bedrag dat voor alle typen huishoudens een gelijke koopkracht vertegenwoordigt. De hoogte ervan is geënt op de bijstandsuitkering van een alleenstaande in 1979, toen deze op een hoog niveau lag. Sindsdien is de lage-inkomensgrens jaarlijks geïndexeerd met de Consumenten Prijs Index (CPI). Een huishouden, en de leden ervan, heeft een risico op armoede als het gestandaardiseerd besteedbaar huishoudensinkomen onder de lage-inkomensgrens ligt.

Het besteedbaar inkomen bestaat uit het bruto-inkomen verminderd met betaalde inkomensoverdrachten, premies inkomensverzekeringen, premies ziektekostenverzekeringen en belastingen op inkomen en vermogen. Het gestandaardiseerd besteedbaar inkomen is het besteedbaar inkomen gecorrigeerd voor verschillen in grootte en samenstelling van het huishouden.

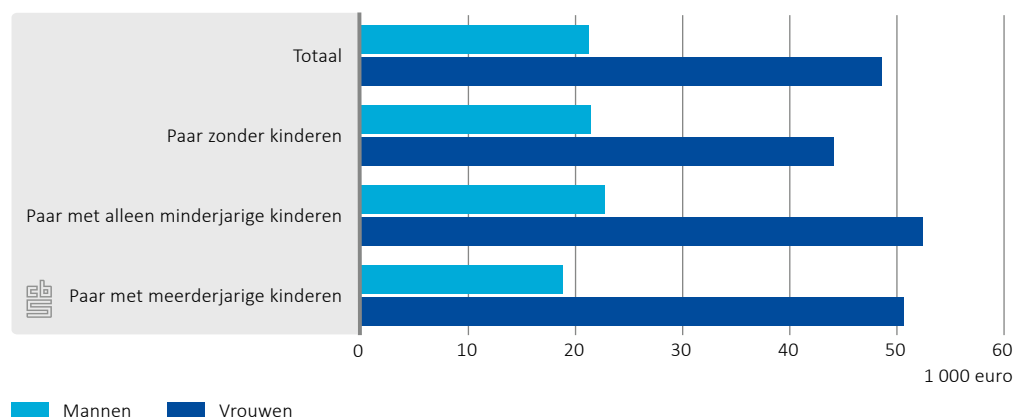
Financieel kwetsbare vrouwen hebben meer profijt van inkomen partner

Onder financieel kwetsbare vrouwen is het risico op armoede met 19 procent beduidend lager dan onder mannen. Wanneer ze getrouwd zijn of samenwonen, hebben financieel kwetsbare vrouwen meer profijt van het inkomen van hun partner. Zo bedroeg in 2015 het gemiddeld persoonlijk inkomen van de partner van deze vrouwen 49 duizend euro. Als er kinderen zijn, was dit nog hoger. Ter vergelijking: het gemiddeld persoonlijk inkomen van alle mannen kwam dat jaar uit op 38 duizend euro. Bij financieel kwetsbare mannen had de partner gemiddeld 21 duizend euro aan eigen inkomen. Dat was minder dan dat van de gemiddelde vrouw: 22 duizend euro in 2015.

5.1 Risico op armoede van financieel kwetsbare mannen en vrouwen naar huishoudenssamenstelling en aantal verdiemers, 2015

	Mannen	Vrouwen
	%	
Totaal	32	19
Alleenstaande	61	59
nulverdiener	64	62
eenverdiener	57	54
Alleenstaande ouder	28	45
nulverdiener	25	47
eenverdiener	33	42
Met partner zonder kinderen	17	8
nulverdiener	26	15
eenverdiener	12	5
tweeverdiener	14	5
Met partner en alleen minderjarige kinderen	43	15
nulverdiener	78	75
eenverdiener	40	16
tweeverdiener	28	6
Met partner en meerderjarige kinderen	14	5
nulverdiener	21	16
eenverdiener	10	4
tweeverdiener	12	3
Inwonend kind	9	7
Overig	16	11

5.2 Gemiddeld persoonlijk inkomen van de partner van (gehuwd) samenwonende financieel kwetsbare mannen en vrouwen, 2015

Hoogste vermogen bij financieel kwetsbare man met pensioen

In huishoudens van financieel kwetsbare mannen die een pensioenuitkering hebben of als zelfstandige werken, is in doorsnee het meeste vermogen aanwezig: respectievelijk 114 duizend en 73 duizend euro. Bij pensioenontvangers bestaat het merendeel van het vermogen uit de waarde van de eigen woning, waarop vaak weinig of geen hypotheekschuld meer rust. Bij zelfstandigen speelt het ondernemingsvermogen een rol in de hoogte van het mediane vermogen. Opvallend hoog is het vermogen van huishoudens van mannen zonder eigen inkomen. Van deze mannen heeft, zoals eerder gezegd, ruim de helft een partner die de kost verdient, terwijl nog eens bijna een derde een inwonend kind is. In beide gevallen is het eigenwoningbezit relatief hoog.

Het kleinste vermogen is weggelegd voor financieel kwetsbare bijstandsontvangers (600 euro in doorsnee). Zij wonen doorgaans in een huurwoning.

Vermogen

Vermogen is het saldo van bezittingen en schulden. De bezittingen bestaan uit financiële bezittingen (banktegoeden en effecten), onroerend goed en ondernemingsvermogen. De schulden omvatten onder meer schulden ten behoeve van een eigen woning en consumptief krediet. Met de vermogens van alle huishoudens van laag naar hoog gerangschikt, is het mediane vermogen gelijk aan het middelste vermogen.

5.3 Mediaan vermogen van huishoudens van mannen naar economische zelfstandigheid en sociaaleconomische positie, 1 januari 2015

	Incl. eigen woning	Excl. eigen woning
	1 000 euro	
Economisch zelfstandig	25,6	16,8
Financieel kwetsbaar	2,1	2,1
Waarvan		
werknemer	13,7	8,4
zelfstandige	73,2	27,7
ontvanger werkloosheidsuitkering	11,1	9,2
ontvanger uitkering sociale voorziening (bijstand e.d.)	0,6	0,6
ontvanger uitkering arbeidsongeschiktheid	4,1	4,0
ontvanger pensioenuitkering	114,4	25,3
geen eigen inkomen	57,9	17,6

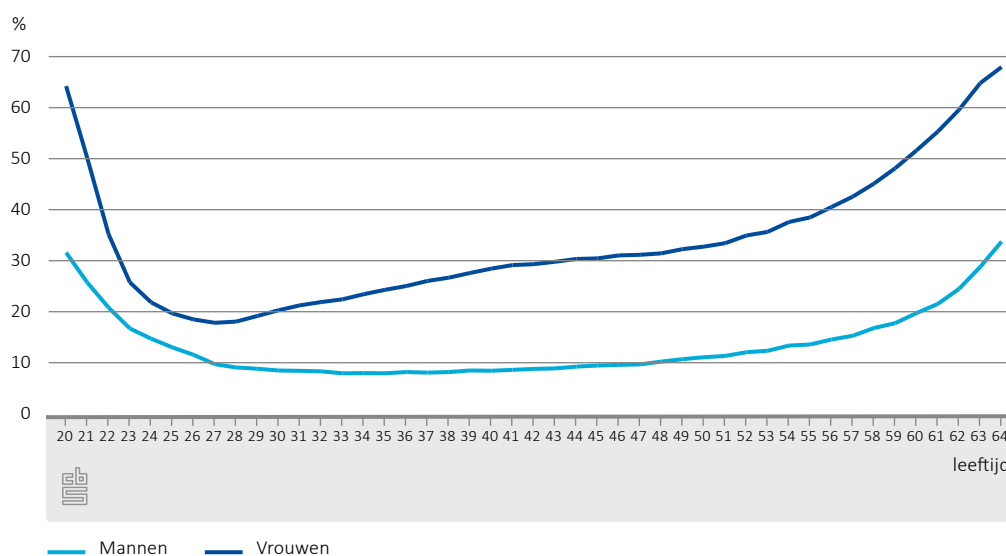
6. Langdurige financiële kwetsbaarheid

Bij financiële kwetsbaarheid kan het gaan om een tijdelijke omstandigheid. Zelfstandigen bijvoorbeeld met een op zich goed lopende onderneming kunnen ook wel eens een slecht jaar draaien. En jonge mensen moeten na hun opleiding soms even een beroep op een sociale voorziening doen, omdat ze nog geen betaalde baan hebben. De inkomenspositie is dan kortstondig wat minder, maar dit is binnen afzienbare tijd weer voorbij. Als de beperkte inkomsten echter langer aanhouden, is de problematiek ernstiger. In deze paragraaf wordt daarom de persoonlijke inkomenssituatie van opeenvolgende jaren onder de loep genomen. Daarbij is sprake van langdurige financiële kwetsbaarheid, wanneer iemand vier jaar of meer op een rij niet economisch zelfstandig is.

Jongeren en ouderen het vaakst langdurig financieel kwetsbaar

Van alle mannen die jaarlijks tot de doelpopulatie behoorden (zie kader in paragraaf 1), was 12 procent in elk van de jaren 2012–2015 financieel kwetsbaar. Mannen tot 25 jaar bevinden zich met gemiddeld 18 procent relatief vaak langdurig in een financieel kwetsbare positie. Dat heeft te maken met de traditioneel hoge werkloosheid onder jongeren, die bovendien tot 2015 bleef stijgen (CBS, 2015). Ook bij jonge vrouwen leidde dit tot een bovengemiddeld aandeel (28 procent) langdurig financieel kwetsbaren. Bij de vrouwen worden echter vooral ook de 50-plussers vaak geconfronteerd met langdurige financieel kwetsbaarheid. Dit zijn vooral (gehuwd) samenwonende vrouwen zonder eigen inkomen, die afhankelijk zijn van het inkomen van hun partner. Ook oudere mannen bevinden zich naar verhouding dikwijls langdurig in een financieel kwetsbare positie. 4 op de 10 keer zijn het arbeidsongeschikten.

6.1 Langdurig financieel kwetsbare mannen en vrouwen naar leeftijd¹⁾²⁾, 2015

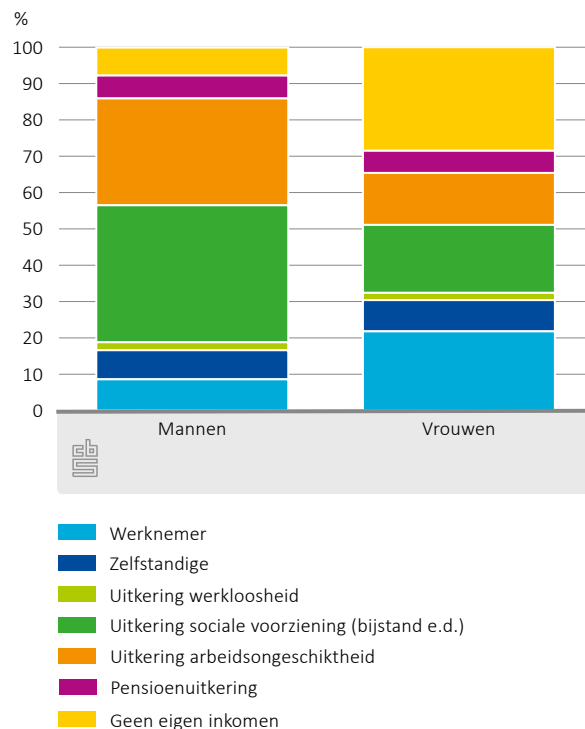
¹⁾ Leeftijd op 1 januari 2015.

²⁾ Jongeren tot 18 jaar behoren niet tot de doelpopulatie van langdurige financiële kwetsbaarheid. Van 18- en 19-jarigen waren er te weinig cases voor een betrouwbaar beeld.

Mannelijke werknemers eerder uit financieel kwetsbare positie dan vrouwelijke

Bij mannen bestaat meer dan de helft van de langdurige financiële kwetsbaren uit ontvangers van een arbeidsongeschiktheidsuitkering (29 procent) en bijstandsontvangers (24 procent). Beide groepen zijn bij de vrouwen elk goed voor 14 procent. Onder de vrouwen zijn het vooral degenen zonder eigen inkomen (28 procent) en werknemers (22 procent) die langdurig financieel kwetsbaar zijn. In het laatste geval gaat het doorgaans om vrouwen die al jaren een kleine baan hebben. Het aandeel werkenden onder langdurig financieel kwetsbare mannen is bijna de helft minder dan onder incidenteel financieel kwetsbaren (zie figuur 3.2). Dit betekent dat financiële kwetsbaarheid voor mannen met werk lang niet altijd een aanhoudende situatie is.

6.2 Langdurig financieel kwetsbare mannen en vrouwen naar sociaaleconomische positie, 2015

7. Conclusies

In 2016 was 21 procent van de mannen en 41 procent van de vrouwen van 15 jaar tot de AOW-leeftijd financieel kwetsbaar: ze werkten niet of verdienden met werken minder dan het bijstandsniveau van een alleenstaande. De financiële kwetsbaarheid onder mannen en vrouwen is met het herstel van de economie vanaf 2014 teruggelopen. Het merendeel van de financieel kwetsbaren is 45-plus. De mannen zijn vaker onder de 25 jaar dan de vrouwen, terwijl de vrouwen vaker van middelbare leeftijd zijn. Financieel kwetsbare mannen zijn relatief dikwijls alleenstaand of inwonend kind. Minder dan de helft maakt deel uit van een paar, tegen bijna 7 op de 10 bij de vrouwen. Financieel kwetsbaren hebben betrekkelijk vaak een niet-westerse migratieachtergrond, dat geldt in nog sterkere mate voor mannen dan voor vrouwen.

Van de 1 miljoen financieel kwetsbare mannen moet 65 procent rondkomen van een uitkering. Ruim een kwart heeft weliswaar betaald werk, maar verdient minder dan het bijstandsniveau. Dit komt doordat ze een kleine baan hebben, ze niet het hele jaar door werken of als zelfstandige verlies lijden of een bescheiden winst maken. De overige 8 procent van de financieel kwetsbare mannen heeft helemaal geen eigen inkomen. Van hen is meestal de partner de kostwinner, of zij wonen nog bij hun ouders in. Van de bijna 2 miljoen financieel kwetsbare vrouwen heeft 40 procent een uitkering en 24 procent geen eigen inkomen. De rest werkt, meestal in een kleine baan.

Bijna een derde van de financieel kwetsbare mannen loopt risico op armoede. Dat is veel vaker dan bij financieel kwetsbare vrouwen (19 procent). Bij gehuwde financieel kwetsbare vrouwen draagt het inkomen van de partner er vaak toe bij dat het huishoudensinkomen toch

boven de lage-inkomensgrens uitkomt. Onder alleenstaande financieel kwetsbare mannen en vrouwen komt een inkomen onder de lage-inkomensgrens het meest voor. Het zijn vaak jongeren, een groep die ook dikwijls met langdurige financiële kwetsbaarheid geconfronteerd wordt. Een bijstands- of arbeidsongeschiktheidsuitkering is bij mannen overwegend de reden voor een langdurig financieel kwetsbare positie, bij vrouwen zijn dat juist kleine banen en het ontbreken van een eigen inkomen.

Literatuur

Brakel, M. van den (2012). Financieel kwetsbare vrouwen. Sociaaleconomische trends 2012/03. <https://www.cbs.nl/nl-nl/achtergrond/2012/40/financieel-kwetsbare-vrouwen>

Brakel, M. van den (2015). Wel werk, maar niet economisch zelfstandig. Sociaaleconomische trends 2015/08. <https://www.cbs.nl/nl-nl/achtergrond/2015/27/wel-werk-maar-niet-economisch-zelfstandig>

Brakel, M. van den, en K. Arts (2017, 9 februari). Armoederisico vrouwen na scheiding minder groot. Economisch Statistische Berichten, 102(4746).

Brakel, M. van den, en L. Kösters (2016). Inkomenspositie van flexwerkers. Sociaaleconomische trends 2016/09. <https://www.cbs.nl/nl-nl/achtergrond/2016/44/inkomenspositie-van-flexwerkers>

CBS (2015, 18 november). Jeugdwerkloosheid licht gestegen. CBS nieuwsbericht. <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2015/47/jeugdwerkloosheid-licht-gestegen>

CBS (2017). Herziening Inkomensstatistiek. CBS-rapport. [\\cbsp.nl\media_pdf\2017\06\revisie-inkomensstatistiek.pdf?la=nl-nl](https://www.cbs.nl/nl-nl/media/pdf/2017/06/revisie-inkomensstatistiek.pdf?la=nl-nl).

Portegijs, W. en M. van den Brakel (red.) (2016). Emancipatiemonitor 2016. Sociaal en Cultureel Planbureau en Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag. <https://www.cbs.nl/nl-nl/publicatie/2016/50/emancipatiemonitor-2016>

TK (2015/2016). Voortgang emancipatiebeleid. Brief van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 21 januari 2016. Tweede Kamer, vergaderjaar 2015/2016, 30420, nr. 230.

StatLine

CBS StatLine (2017). Personen naar economische zelfstandigheid en financiële onafhankelijkheid. <http://statline.cbs.nl/Statweb/publication/?DM=SLNL&PA=81208NED&D1=7&D2=1-2&D3=0%2c5-7%2c37-43&D4=1-14&VW=T>

Verklaring van tekens

Niets (blanco)	Een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
.	Het cijfer is onbekend, onvoldoende betrouwbaar of geheim
*	Voorlopige cijfers
**	Nader voorlopige cijfers
2016–2017	2016 tot en met 2017
2016/2017	Het gemiddelde over de jaren 2016 tot en met 2017
2016/'17	Oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2016 en eindigend in 2017
2014/'15–2016/'17	Oogstjaar, boekjaar, enz., 2014/'15 tot en met 2016/'17

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312, 2492 JP Den Haag
www.cbs.nl

Prepress

CCN Creatie en visualisatie, Den Haag

Ontwerp

Edenspiekermann

Inlichtingen

Tel. 088 570 7070
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen/Bonaire, 2017.
Verveelvoudigen is toegestaan, mits het CBS als bron wordt vermeld.